

Jubiliejų švenčianti profesorė bendravo gimtąja tarpe

Profesorė Meilutė Ramonienė Petro Vileišio gimnazijos aktų salėje.

Aidos GARASTAITĖS nuotr.

Pasvalio Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje gana dažnai rengiami susitikimai su kraštiečiais – žymiais kultūros, meno, visuomenės, politikos atstovais. Šį mėnesį ne tik bibliotekoje, bet ir Pasvalio Petro Vileišio gimnazijoje lankėsi šiemet 70 metų jubiliejų mininti humanitarinių mokslų daktarė, profesorė Meilutė Ramonienė.

Pasvalyje gimusi ir augusi kraštiečių į gimtąjį miestą atvyko kartu su vyru, habilituotu daktaru, fiziku Alfonsu Ramonu. Petro Vileišio gimnazijoje ir Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje prof. M.

Ramonienė buvo sutikta su gėlių puokštėmis. Jubiliatei išsakyta daug gražių linkėjimų bei kūrybinės sėkmės mokslineje veikloje. O ji labai įvairi ir turininga. Vilniaus universiteto Lituaništinų studijų

katedroje dirbanti prof. M. Ramonienė tyrinėja taikomąją kalbotyrą, sociolingvistiką, onomastiką. Pastarasis, rečiau minimas žodis reiškia kalbotyros dalį, tyrinėjančią tikrinius vardus.

Jubiliejų švenčianti profesorė bendravo gimtąja tarme

Sigitas KANIŠAUSKAS

(Atkelta iš 1 p.)

Prieš 17 metų, 2006-aisiais, kraštietė pelnė Valstybinę mokslo premiją taikomųjų mokslų srityje. Už Lietuvos ekolingvistinės situacijos tyrimus 2001–2003 m. profesorei buvo įteiktas Britų akademijos specialus apdovanojimas.

Gimnazijoje, kur profesorė moksleiviams vedė pamoką, ir bibliotekoje kraštietę pristatė lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja ekspertė Regina Grubinskienė.

Į Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos Žaliają erdvę susirinkę Lietuvių kalbos draugijos Pasvalio Petro Būtėno skyriaus nariai ir renginių susidomėję pasvaliečiai išgirdo ne tik profesorės pasakojimų apie jos mokslinę veiklą. Kalbėdama pasvalietiška tarme, jubiliatė prisiminė savo vaikystę, to laikmečio geriausias drauges seseris Rūtą ir Laisvę (buvusi prokurorė R. Grušienė ir dailės mokytoja L. Razmienė) – mokytojo Boliaus Šimo dukras. Profesorė sakė, kad dabar į gimtąjį miestą dažniausiai sugrįžta aplankyti mamos, pradinių klasių mokytojos Joanos Vaitekūnienės kapo. „Vis dėlta Pasvals man išlika labai svarbs, kėp ęr pasvalietiška kalb“, – šypsodamasi tarmiškai kalbėjo prof. M. Ramonienė.

Pasakodama apie Lituanistinių studijų katedros istoriją, profesorė priminė, kad vienu metu j dirbo su kitomis žinomomis kraštietėmis – Joana Pribušauskaite ir klasės drauge Brone Katilevičiūte-Stundžiene. Katedra buvo įkurta atkūrus Nepriklausomybę, 1990-aisiais. M. Ramonienė tapo pirmąja Lituanistinių studijų katedros vedėja. Jos dėstytojai lietuvių kalbos mokė rusakalbius, lietuvių

kalbos nebemokančius emigrantų vaikus, anūkus bei užsieniečius. Pradžia buvo sunki, nes specialūs vadovėliai ir metodinė literatūra pasirodė vėliau. Dėstytojai patirties semtis važiavo pas kaimynus lenkus į Krokuvą. Svarbiausia, anot kraštietės, katedros kolektyvui netrūko jaunatviško entuziazmo ir polėkio. Prof. M. Ramonienė minėjo, kad ir praėjus daugiau kaip trims dešimtmečiams nuo Lituanistinių studijų katedros įkūrimo, viena svarbiausių jos misijų – mokyti užsieniečius lietuvių kalbos – nesikeičia. Dabar organizuojami įvairios trukmės, net iki trejų metų, lietuvių kalbos kursai.

Kraštietei ketverius metus lietuvių kalbos teko mokyti ir Helsinkio universitete, kuriame studentai gali rinktis baltų filologijos studijas.

Pirmoji Lituanistinių studijų katedros vedėja prof. M. Ramonienė dabar jau tik retkarčiais tebemoko užsieniečius lietuvių kalbos. Tačiau toliau dėsto studentams, daugiausia – magistrantams, ir užsima mokslinė tiriamąja veikla. Kaip jau buvo minėta, viena svarbiausių kraštietės mokslinio darbo sričių –

taikomoji kalbotyra. Profesorė aiškino, kad ji nuo fundamentinės kalbotyros skiriasi visų pirma dėmesiu dabartinei žmonių vartojamai kalbai, jos raidai, kalbos išmokymo procesams. „Kiekvienas iš mūsų kalbame skirtingai – nevienodu akcentu, intonacija. Vienaip kalbame su savo viršininkais, kitaip – su artimaisiais. Taip veikia ir aplinka, kurioje kalbame“, – sakė prof. M. Ramonienė. Baigę aktyvią darbinę veiklą, žmonės dažniausiai vėl grįžta prie gimtosios tarmės, nors ir liko gyventi toli nuo gimtinės. „Jau senokai pastebėjau, kad iš Kretingos kilęs mano vyras vis dažniau žemaičiuoja“, – šyptelėjo

kraštietė ir priminė, kad minėtus kalbinius dalykus tyrinėja sociolingvistika.

Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos fondus praturtino kraštietės dovanotos knygos. Tarp jų – tarmiškai skambanti „Terp taikamosios kalbotėros barų“. Tai kolegų dovana ir kartu staigmena prof. M. Ramonienės jubiliejaus proga. Knyga sudaro profesorės studentėlių, kolegų, projektų bendradarbių, bičiulių iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos tekstai iš skirtingų taikomosios kalbotyros sričių. Dvi publikacijos skirtos jubiliatės profesinei veiklai apžvelgti.

Dovanoto lietuvių kalbos vadovėlio anglakalbiams viena iš autorių yra profesorės dukra Jogilė Ramonaitė. Mokslininkė yra Vilniaus universiteto filologijos fakulteto Anglistikos, romanistikos ir klasikinių studijų instituto dėstytoja. Vyresnioji kraštietės dukra Ainė Ramonaitė – viena žymiausių šiandienos politologų, dirba Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institute.

Aidos GARASTAITĖS
nuotr.